

N:o 102.

Af herrar **H. Holmlin** och **P. Andreasson**, om tull å tegelsten och tegelrör m. m.

Om mellanrikslagens uppsägning hafva olika tankar uttalats och uttalas ännu; säkert är emellertid, att mellanrikslagens upphörande i juli månad förra året medförde för Bohuslän, särskildt dess norra del, besvärliga rubbningar i näringslivet; ty man måste erkänna, att Bohuslän hade i Kristiania en utmärkt afsättningsort för sina landtmannaprodukter; men genom de höga tullar, som norska Stortinget åsatte svenska landtmannaprodukter, blefvo förhållandena i hög grad bedröfliga för landtmännen, särskildt derför att norra Bohuslän åtminstone haft två missväxtår å rad, och jordbrukaren derigenom varit nödsakad att äfven till vrakpris sälja en del af kreatursstocken.

Den åsatta tullen verkar för vissa saker rent af som importförbud, såsom t. ex. 7 kronor 50 öre för en spädkalf eller 25 öre per kilo för slagtd gås. Den totala bristen på jernväg i norra Bohuslän gör det ock nästan omöjligt att komma till den andra afsättningsorten, Göteborg, emedan de stora öppna fjordarna, såsom Soten, Hjerterö- och Marstrandsfjordarne m. fl., hardt när omöjliggöra transporten till sjös.

Till följd häraf är stämningen bland landtmännen tryckt, och man frågar ofta och upprepade gånger: skola vi utan tull fortfarande mottaga en hel del norska varor, såsom tegelsten, tegelrör och taktegel, salt sill och annan salt fisk, hvilka varor skulle kunna åstadkommas inom landet i tillräcklig mängd?

Hvad tegelsten, tegelrör och taktegel angår, må här påpekas, att för 30 à 40 år sedan fanns i norra Bohuslän ett och annat tjog mindre tegelbruk, vid hvilka en mängd arbetsfolk hvarje sommar hade lönande syssel-

sättning; men dessa mindre tegelbruk hafva genom den norska täflan måst nedläggas, det ena efter det andra, så att nu, oss veterligt, ej finnes ett enda kvar. Följden häraf har blifvit, att arbetsfolk nu måste i 100-tal söka arbete vid norska tegelbruk samt att norskt tegel afsattes i stor skala i Bohuslän, Göteborg och dess omnejd. Dessa arbetareskaror, i Norge kallade "grågäss och lergökar", skulle naturligtvis hellre mottaga arbete i hembygden nära sin familj, om sådant erbjödes dem.

Nu är förhållandet, att lera hafva vi uti Bohuslän uti tillräcklig mängd, arbetskraft hafva vi ju ock; hvarför då icke tillverka sten och pannor på eget område? Minska vi täflan med Norge genom att åsätta lämplig skyddstull, så torde inom några få år tegelindustrien snart åter börja att blomstra i Bohuslän äfvensom i vissa delar af Vestergötland och Halland; ty höjes priset i Göteborg å tegelvaror, har äfven Halland och Vestergötland nytta deraf.

På grund af det ofvan anförda föreslå vi,

att en tull åsättes vanlig tegelsten och tegelrör af 5 kronor per tusen samt taktegel med 10 kronor per tusen, och att denna bestämmelse träder i kraft från och med 1 juni detta år.

Stockholm den 27 januari 1898.

Hans Holmlin.

Pehr Andreasson.